

TerRa

Terrorism and Radicalisation

 Prevention, De-radicalisation & Citizenship

Journalistiek en radicalisering

Wat is het verband?

Omgaan met radicalisering Doelen

Deze aanbevelingen zijn bedoeld voor journalisten.

Het is niet uw taak om de samenleving te veranderen of om radicalisering te bestrijden maar u kunt een belangrijk verschil maken, bijvoorbeeld door het evenwicht te bewaren, hoor en wederhoor toe te passen en het plakken van labels te vermijden.

Doel van deze cursus is dat u:

- Zich bewust bent hoe berichtgeving over bepaalde aspecten van de maatschappij invloed kunnen hebben op radicaliseringsprocessen in Europa;
- Zich bewust bent van de rol die media spelen in radicaliseringsprocessen en in hoeverre zij verantwoordelijkheid kunnen of zouden moeten nemen.

Wat is radicalisering en in welk opzicht is dit proces relevant voor de journalistiek?

- Personen die het gevoel hebben dat zij hun grieven niet op een normale, geaccepteerde manier aan de orde kunnen stellen, gaan mogelijk op zoek naar andere manieren. Daarbij nemen ze een stap in de richting van radicalisering.
- Dit kan het geval zijn voor minderheden die zich gemarginaliseerd of gediscrimineerd voelen, of voor meerderheden die zich bedreigd voelen.
- Sociale context en verhalen spelen een belangrijke rol in het verloop van radicaliseringsprocessen.

Journalisten kunnen op dit vlak een hele grote invloed hebben. Hier is de focus op:

- 1) Zorgvuldige berichtgeving over minderheden.
- 2) Eerlijke en evenwichtige berichtgeving over onderwerpen op het gebied van terrorisme en radicalisering.
- 3) Verantwoordelijke technieken voor het interviewen van slachtoffers en getuigen van schokkende gebeurtenissen.

Zorgvuldige berichtgeving over etniciteit en religie.

De verslaggevingsstijl (toon en taalgebruik) kan invloed hebben op de publieke opinie, inclusief op de manier waarop groepen zichzelf of anderen zien. Journalisten zijn in staat om negatieve stereotypen van groepen te versterken of af te zwakken.

Berichtgeving over minderheden kan radicaliseringsprocessen **negatief beïnvloeden**, bijvoorbeeld:

- Als media onnodig verband leggen tussen de negatieve acties van een persoon of groep en hun culturele of religieuze achtergrond, die er vaak niet toe doet.
- Als media geen oog hebben voor (geen aandacht besteden aan) onrecht dat een groep wordt aangedaan, of juist heel veel aandacht hebben voor een andere groep, kan dit bijdragen aan het ontstaan van grieven van personen of groepen.
- Als de verslaggevingstijl het 'wij-zij-gevoel' of het 'goed-slecht-gevoel' onderstreept. Hierdoor kunnen spanningen in de samenleving worden versterkt.

Aan de andere kant kan berichtgeving over minderheden ook een **positieve invloed** hebben, bijvoorbeeld:

- Als alle kanten van een verhaal worden belicht, bronnen worden gebruikt met tegengestelde standpunten.
- Als bij verslaggeving over minderheden het grotere plaatje wordt geschetst om negatieve stereotypen uit te bannen.
- Als wordt voorkomen dat er een verband wordt gelegd tussen negatieve acties of provocerende uitlatingen en de culturele of religieuze achtergrond van een persoon of groep, tenzij dit echt relevant is.

Evenwichtige berichtgeving en verantwoordelijk interviewen

Het is lastig voor journalisten om verslag te doen van terrorisme:

- Aan de ene kant willen journalisten het publiek informeren over wat er is gebeurd, en het publiek wil op haar beurt geïnformeerd worden. Maar journalisten willen mogelijk niet 1-op-1 de standpunten van terroristen verkondigen.
- Verslaggeving van terroristische daden zou bij jongens die vatbaar zijn voor radicalisering de neiging kunnen aanwakken om die spanning ook op te zoeken.
- Interviews met slachtoffers van een aanval kunnen een invloed hebben op de reactie van de gemeenschap, bijvoorbeeld wraakgevoelens oproepen.
- In extreme gevallen (bijvoorbeeld na de 11 septemberaanval) kunnen de media te nationalistisch of patriottisch reageren, waardoor integratieproblemen groter worden. Dit draagt bij aan de grieven van etnische minderheden.
- De media zijn geneigd bij nieuwe aanvallen onmiddellijk een verband te leggen met vorige incidenten. Direct na de aanvallen van de Noor Anders Breivik bijvoorbeeld, legde de media een verband met de aanslagen in Londen in juli 2005, waardoor islamistische groepen onder verdenking kwamen en de verhalen van vijandigheid van radicale groepen werden versterkt.
- Gedetailleerde verslagen van actuele of geplande acties tegen terroristen kunnen extremisten inspireren.
- Door terroristische daden als misdrijven te presenteren, worden die onderhevig aan wetten en justitie, wat de vermeende macht van terroristen kan afzwakken.